האשה נקנית פרק ראשון קידושין יג.

כי אמרה לא נמי הוו קידושין. בתמיה: **דשפקה מישפקה.** ולא לגמה דקאמרה ה"ק לא אמרה רוצה אני: **לא כלום היא.** דהאי דשתקה משום דלא מיכפת לה הוא: **מי דמי.** שתיקה הכא לשתיקה התם: **הסס.** גבי כנסי בפקדון מעיקרא בתורת שמירה קנילתיה כי הדר אמר התקדשי לי בו שבהה לי שדינהו ליה כו' הילכך לא שדינהו והאי דלא מתאי משום דלא מיכפת לה אכל גבי ליפתא מעיקרא בתורת קידושין קנילתיה ונהי דליפתא ליתא בה שוה פרוטה כי הדר ואמר תקדוש בזוזי דאית בה אי לא ניחא לה תמיהיה בשמיעתה ומדלא שדתיהו ש"מ נתרצית בקידושין: **דינא גמירי.** וידעה כיון דלא קבלה עטירותא עלה אי שדיא להו לא ⁱתמייב: **לא שמיע לן.** לא הוא אמר לנו ולא אחר משמו: **חושו לה.** ולאלכוה גיטא: **וורשכי.** בינדלו"ש: **גזל.** דלא יהיב דמי[מ]: **תמסן.** דיהיב דמי אכל לא נתרלו בעלים ⁱמעולם למכור: **כדשדיך.** שדבר פרה קודם לכן ונתרצית להתקדש לו דהסס כי שתקה משום דיאמא לה [ש]הוא: **נימא מקודשת פסס.** ולא אינעריך לפלוגי ולמימר דכי אמרה לא איכה מקודשת שאף הקטנים יודעים בו: **כי הסס.** כדתנא בהאיש לבעיל [מ] בשעת מתן מעות מקודשת: **לא רצתה דאישתיקה.** וקבילתיה ואפ"ה איכה מקודשת דדילה שקלה ולאחר מתן מעות אפילו רצתה דאמרה אין לא מקדשה דמעיקרא קבילתיה בחובה וכי הדר אמרה אין לא קייהיב לה מידי: **ואלא קשיא הך כו'.** מסקנא דמגא תימרא היא: **לנקוטינהו לשמעתתיה.** נתקבלו לבהמ"ד ואמרו כל שמע שמועה חדשה מפיו יאמרנה באזני חבריו כדי לגרסם שלא יטתכחו: **קונין.** בחליפין שלף אים נעלו (רות ד): **הדר יתבי וקאמרי.** בשמעתיה דר' אסי הא דאמר רב יהודה כו' ג"ר אסי עלה קשיס לעולם דיימים המורים הוראה בעריות ואינם בקיאין יותר מדור המבול: **מאי משמע.** מהכא [מ]קשיס לעולם דקאי על כן תאכל אחשת אים: **כדמתרגם רב יוסף.** דהוה בקי בתרגום נביאים שתרגם יונתן בן עוזיאל דהאי פרצו דמיים בדמים נגעו בחשת אים קאי: **פרצו.** כמו וכן יפרוץ (שמות ח) מולדין בנין: **כי מפני אלה אכלה הארץ.** בעלמא כתיב מיהא שמעינן מינה דאכל חדא קאמר על כן תאכל דהא אלה חדא מהנך דקרא קמא היא:

בשם שאין האשה נקנית בפחות משוה פרוטה כך אין הקרקע נקנית כו'. תימה דה"ל למידק מיפכא דהא קניני אשה לא ידעינן אלא משדה ושמא י"ל דלית ליה ג"ש דקיתה קיתה אלא נפקא ליה מוילאה חנם[מ] א"נ י"ל דאורמיה דגמ' למינקט [מ]הפשוט תחילה כדאי' [ר]בנדרים (דף כה:) כשם שנדרי שגגות מותרות כך שבועות שגגות מותרות ואע"ג דנדר לא ידעינן אלא משבועות דכתיב האדם בשבועה פרט לאנוס (שבועות דף כו.)[מ]:

[מ] **האשה שהביאה חטאתה ומתה.** משנה היא בסמ' קנים (פ"ב משנה ה) וקתני סיפא הביאה עולתה ומתה לא יביאו יורשיה חטאתה פירוש משום דהוי חטאת שמתו בעליה ולמיתה אזלא משמע דוקא יורשיה לא יביאו חטאתה אבל עולתה אכל היא עצמה אם היתה חיה מביאה חטאתה אחר עולתה ופטורה ומיתה דברים תמיד נשחטו (פסחים נט.) אמרינן דכל חטאות קודמות לעולות שבאות עמהם אפילו חטאת העוף לעולת בהמה וא"כ איך אפשר שהביאה עולתה קודם חטאתה וליכא למימר דלכתחילה קאמר דמצוה להיות החטאות קודמות לעולות אבל בדיעבד אם הקדימה העולה קריבה החטאת אחריה דהא פרין בפרק תמיד נשחטו (שם) ומי קריבה והתניא והקריב את אשר לחטאת לחשובה[מ] מה ת"ל כו' ומסיק זה בנה אב שכל החטאות קודמות לעולות הבאות עמהן אלמא משמע דאפילו בדיעבד לא קרבה וי"ל דהתם מיירי במצורע ודוקא במצורע הוא דאמר אפילו בדיעבד לא קריבה משום דכתיב ביה הויה (ויקרא יד) זאת תהיה דהוי עיכובא כדמוכח בפ"ק דמנחות (דף ה.) אבל בעלמא אמרינן [מ]בדיעבד קרבה שפיר א"נ י"ל דלפי המסקנא דהתם (פסחים נט:) ניחא דקאמר [מ]ובדיעבד נמי כשר משום דכתיב והעלה דמשמע שהעלה כבר ומעתה ילפינן בעלמא מיניה מבנין אב דמאחר דגלי לן במצורע דבדיעבד קרבה הוא הדין בעלמא[א]:

מצוה

כי אמרה לא נמי הוו קידושין אמאי והא קאמרה לא אלא לאו רצתה דאמרה אין לא רצתה דאישתיקה משתקה ושמע מינה שתיקה דלאחר מתן מעות ולא כלום היא קשו בה בפום נהרא משמיה דרב הונא בריה דרב יהושע מי דמי התם בתורת פקדון יהבינהו ניהלה סברה אי שדינא להו ומיתברי מיתחייבנא באחריותיהו שלחה רב אחא בר רב לקמיה דרבינא כה"ג מאי שלח ליה אנן לא שמיע לן הא דרב הונא בריה דרב יהושע אתון דשמיע לכו חושו לה [א]ההיא איתתא דהוה קא מזבנה [ב]וורשכי אתא ההוא גברא חטף ווורשכא מינה אמרה ליה הבה ניהלי אמר לה אי יהיבנא ליך מיקדשת לי שקלתיה ואישתיקה [ג]ואמר ר"נ יכולה למימר [ד]אין שקלי ודידי שקלי איתיביה רבא לר"נ [ה]קידשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחטף סלע מידה וקדשה מקודשת התם [ו]בדשדיך ומנא תימרא דשני לן בין שדיך ודלא שדיך [ז]דתניא [ח]אמר לה כנסי סלע זו שאני חייב ליכי וחזור ואמר לה התקדשי לי בו בשעת מתן מעות רצתה מקודשת לא רצתה אינה מקודשת לאחר מתן מעות אפילו רצתה אינה מקודשת מאי רצתה ומאי לא רצתה אילימא רצתה דאמרה אין לא רצתה דאמרה לא הא אישתיקה הוו קידושין ונתני מקודשת סתם כי התם אלא רצתה דאמרה אין לא רצתה דאישתיקה וקא תני דאינה מקודשת מאי טעמא יכולה למימר אין שקלי ודידי שקלי ואלא קשיא הך דקדשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחטף סלע מידה וקדשה מקודשת אלא לאו שמע מינה [ט]הא דשדיך הא דלא שדיך כי נח נפשיה דרב אסי עיילו רבנן לנקוטינהו לשמעתתיה א"ל ההוא מרבנן ור' יעקב שמיה הכי א"ר אסי א"ר מני כשם שאין אשה נקנית בפחות מש"פ כך [י]אין קרקע נקנית בפחות מש"פ אמרו ליה והתניא אע"פ שאין אשה נקנית בפחות משוה פרוטה קרקע נקנית בפחות מש"פ א"ל כי תניא ההיא בחליפין [כ]דתניא [יקונין בכלי ואע"פ שאין בו שוה פרוטה הדר יתבי וקאמרי הא [כא]דאמר רב יהודה אמר שמואל [כב]כל שאינו יודע בטיב גיטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהן אמר ר' אסי אמר רבי יוחנן וקשין לעולם יותר מדור המבול שנאמר [יא]אלה וכחש ורצוח וגנוב ונאוף פרצו ודמים בדמים נגעו מאי משמע כדמתרגם רב יוסף מולדין בנין מנשי חבריהון חובין על חובין מוסיפין וכתיב [יב]על כן תאבל הארץ ואמלל כל יושב בה בחית השדה ובעוף השמים וגם דגי הים יאספו וגו' ואילו בדור המבול [יג]לא נגזרה גזירה על דגים שבים שנאמר [יד]מכל אשר בחרבה מתו ולא דגים שבים ואילו הכא אפילו דגים שבים [טו]ואימא עד דעביד לכולהו לא סלקא דעתך דכתיב [טז]כי מפני אלה אבלה הארץ ואימא אלה לחוד והנך לחודיהון מי

אחאי דכל שתיקה דלאחר מתן מעות לאו כלום הוא, ואפילו קבלה תחלה בתורת קדושין. הילכך הויא מקודשת מספק שמא שוה פרוטה במדי דהלכה כשמואל. ואיכא מ"ד דהואיל ואסיקנא בגמרא אנן לא שמיע לן כלומר לא אמרה לנו ולא אחר משמו אתון דשמיע לכו חושו לה, חיישינן. ונפקא מינה אם קדשה בדבר שאינו מתקיים ואינו שוה פרוטה ויש בתוכו שוה פרוטה אי חיישינן לרב הונא הויא מקודשת בספק ואם בא אחר וקידש חצא מזה ומזה, ומשום דשמואל ליכא

הואיל ואינו מתקיים כדכתבינן[מ]. וכן נראה דעת הרי"ף שהביא אתון דשמיע לכו חושו לה, דמה שנזרך להביאה תיפוק לי משום דשמואל. ודעת הרי"ם בדכתבינן דהלכתא כרבא כמו שביאר פרק ה' [בב"ק]. הילכך אם אינו מתקיים אינה מקודשת כלל. (מכלל דרישא כי אמר לה בשעת מתן מעות). ורשכי. ורשל"ש. דידי שקלי. מפני שהם שלי לקחתים בתורת קידושין ולא לקחתים בתורת גזל. אסיקנא בפרקין דלקמן [נב. א] פרושי קא מפרש. קדשה בגזל בחמס ובגנבה כיצד כגון שחטף סלע מידה, אבל גזל או חמס דאחרים אינה מקודשת אא"כ נתרצו הבעלים. גזלן. לא יהיב דמי. חמסן. יהיב דמי. דשדיך. איכא מאן דאמר ששאלה אחר שגזלה אם רוצה להתקדש לו בכסף שגזלה או שתמסה שיתנו לה בכסף קדושיה ואמרה הן, אע"פ ששתקה בשעת מתן מעות מקודשת דהא נתרצית כבר וחו לא יכלה למימר דידי שקלי. ומסתברא אע"פ ששידך זה כמה אפילו קודם שגזלה. וכן נראה מלשון הרי"ם שכתב פרק ה' [ה"י] אם לא שידך אותה מעולם. והטעם דהואיל ונכר רצתה להתקדש לו, בתורת קדושין נט[ל]ם וחו לא ⁱמצי למימר שלא נתרצית. וכן עיקר. כי התם. גבי כנסי סלע זה בפקדון דתני בשעת מתן מעות מקודשת. ואוקימנא לעיל דאשתיקא. בחליפין. ולא בתורת דמים.

מסורת הש"ם

א) [כדפר"י: ומתבלי. וכן בפתוך. רש"ם]. ב) [מתוכות מו. יבמות כד. מו. נדה לב. בכורות ו. [שבועות מא]: שבוים קב: מולין סה:]. ג) פי' תכלות מס' [ור"ח פי' מרגליות ור' גרשום פי' מלפפת שעותנין על הפדחת עדון ובנ"מ מא. פרש"י קשרי מסי שקורין בינדל"ש]. ד) [בכתי"ר אמר]. ה) שבועות לב: מו. כ"ק קח. כ"ב לג.: ו) לקמן נב. תוספתא דקדושין פ"ד ה"ה. ז) שם פ"ב ה"מ. מ) כ"מ מז. ט) לעיל ו. י) סנהדרין קח. זבחים קיג.: כ) שבועות לט. ל) [נרש"י שבר"ף: תתחייבנ]. מ) [כ"ק סב ע"ב]. נ) [מעשלם ליתא בדפר"ל, ונס לא הוגה כן בגרש"ל]. ס) [בגרש"י שבר"ף: עמה]. ע) [שם טפ: בהוגה לא אתריגן דאיתה מקודשת]. פ) [יב סוש"ב]. צ) [לעיל ג ע"ב]. ק) [נדל"ל שאינו פשוט תחילה. (רש"ם)]. ר) [בדפר"ל בשבועות. והוא שם בדף כח:]. ולא הוגה בגרש"ל ושפר מגיבי הרי"ם בלפיטו]. ש) [ועי' תוס' שבת כ: ד"ה אמר ומ"ש שם בלגיון]. ת) שיך לע"ב]. א) [ויקרא ה]. ב) [בדפר"ל: בדגיעבד]. ג) [מל"ל: דקאמר בדגמ"ד ומי בדיעבד כשר. ועי"ן בר"ח מדשבויא]. ד) [נדל"ל הבליכתם]. ה) [לעיל יב ע"א]. ו) [נדל"ל מגיה].

גליון הש"ם

גמ' לא נגזרה גזירה על דגים שבים. עי' הרא"ם בתשובה ו ד"ה אבל בתרי:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי וכו' דקשים:

לעזי רש"י

בינדלו"ש [בינדיל"ש]. אגרים, חגורות.

מוסף רש"י

אין שקלי ודידי שקלי. שלי חטפתי אתה גזלתו ממני (שבועות לב.). וחמסן. חמסן יהיב דמי על כרחו של בעל חמס (לקמן נב.). החם בדשדיך. הא דקתני מקודשת בדשדיך מקמי הכי ומתרלית להתקדש לו דמי קבלתיה לגזל דידה לגם קידושין אחלתיה (לקמן נב.). בחליפין. קנין טולר (לעיל ג.). בטיב גיטין וקדושין. בהלכותיהן. לא יהא לו עסק עמהן. להיות דיין בדבר, שאם יטעה אינו יכול לתקן (לעיל ב.). אלה וכחש. נשבעין לשקר. פרצו. תרגם יונתן ומולדין בנין מנשי חבריהון. ודמים בדמים נגעו. חוכין על חוכין מוסיפין ולפי משמעו פרלי הגדר והרגו שפיכות דמים עד שנגע דם זה בדם חבירו (הושע ד. ב). תאבל. תחרב ויגדל האבל (יב. יאספו. נשון כליון כמו אסף אביפים [ירמיה ח] (הושע ד. ג).

עין משפט נר מצוה

קמטו א ב ג מיי' פ"ה מהלי' אישות הלי' י סמג עשין מת טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ג: קיז ד ה מיי' שם הלי' יג טוש"ע שם סעיף ג: קיח ו מיי' פ"ל מהלי' מכירה הלי' ד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קל סעיף ג: קיט ז מיי' שם פ"ה הלכה ו סמג שם טוש"ע ח"מ סימן קלה סעיף ג: קכ ח טוש"ע אה"ע סימן מט סעיף ג ושימן קנד בסדר הגט סעיף קח:

תורה אור השלם

1. אֵלֶּה וְכֹחַשׁ וְרָצוֹחַ וְגְנֹב וְנָאֹף פָּרָצוּ וְדָמִים בְּדָמִים נָגָעוּ: הושע ד ב
2. עַל כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְאֻמְלַל כָּל יוֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ: הושע ד ג
3. כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בַּחֲרָבָה מֵתוּ:

בראשית ז כב

4. כִּי מִנֶּאֱפֵים מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי מִפְּנֵי אֵלֶּה אָבְלָה הָאָרֶץ יָבֵשׁוּ נְאוֹת מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה וּגְבוּרָתָם לֹא כֵן:

ירמיהו כג י

מוסף תוספות

א. לכל חייבי חטאת יעולה דכוותיה. ריטב"א.

תוס' ר"י הזקן

פרוטה מקודשת קדושי ודאי, ואם בא אחר וקדשה מקודשת לראשון. וכן נראה מהלי' הרי"ם שכתב [אישות פ"ה הכ"ה] ואמרה לו. [מכלל דרישא. כי אמר לה בשעת מתן מעות]. רינא גמירי. כלומר וכי הנשים הן בקיאות בדיני מזונות שיודעות שמה שאדם נותן לה בתורת קדושין אם אינה מתרצה בדבר והשליכם ויאבדו לא תהא חייבת לשלם. דתימא דהואיל ולא ד'השליכם נתרצית בקדושין, הלא אין דרך אשה לדעת דיני ממונות, שהרי אינה מתעסקת בדינים, כדאמרינן בהדיא בהאי פירקא [להלן לה. א] אבל דיינין אימא איש דבר משא ומתן אין אשה לא. אבל במידי דמעשר שני לא אמרינן הכי כמו שביארנו בנדה פרק תינוקת, ובהדיא אמרינן בפ' האיש מקדש [להלן נו. א] אשה יודעת שאין מעשר שני מתחלל על ידה. והלכתא כרבא ורב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com